

Emlékhét és kiállítás a kitelepítésről

Az országgyűlés 2012 decemberében nyilvánította január 19-ét a magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapjává. Hatvankilenc évvel ezelőtt ezen a napon indult el az első németeket szállító vasúti szerelvény Budaörsről. Ebből az alkalomból a Tamási Áron Általános Iskola és Német Két Tan nyelvű Nemzetiségi Gimnáziumban tematikus emlékhétet tartottak a német nemzetiségi osztályok tanulói számára.

Az iskola aulájában egy korabeli dokumentumok alapján összeállított kiállítás várta a diákokat, akik a „német népismeret” tanítási órán, a témát feldolgozó dokumentumfilmek alapján, különböző feladatokat oldottak meg. A témahét zárásaként a kitelepítés idején – és azóta is – régi sváb településnek számító Budakeszin élő Szirmai (Staudinger) Jenő osztotta meg személyes élményeit a gyerekekkel.

Elmondta, hogy a magyarországi németek döntő többsége nem szimpatizált a hitleri hatalommal, ennek ellenére áldozatai lettek a háborút követő megtorlásoknak: a vesztes országokban élő németeket a jaltai és a potsdami egyezmények alapján elsősorban Németország akkor még az amerikaiak által megszállt zónáiban helyezték el. A kitelepítési listák 1945 őszén már ismertek voltak; Budakeszit 1946 elején zárták le a rendőrök, majd elindították az első szerelvényeket. Több ütemben összesen 3000–3500 embert telepítettek át Németországba.

Azoknak kellett menni, akik az 1941-es népszámláláson németnek vallották magukat, vagy

tagjai voltak a *Volksbund der Deutschen in Ungarn* (népi német) mozgalomnak. Vagyonukat zárolták, házaikba idegenek költöztek, csak a legszükségesebb ingóságait vihatték magukkal – emlékezett vissza a szegyetlen eseményekre Szirmai Jenő, aki

családjával azért maradhatott Budakeszin, mert édesapja magyar nemzetiségűnek és anyanyelvűnek vallotta magát.

„A félelem, rettegés, bizonytalanság légköre uralkodott, nem tudta senki, hogy mi lesz velem. Meglett emberek sírtak, volt, aki öngyilkos lett, mert nem bírta elviselni az igazságtalanságot. Ráadásul Németországban sem fogadták tárt karokkal a kitelepítetteket” – érzékeltette az emberi tragédiákat Szirmai Jenő, hozzátéve, hogy amíg a kitelepített svábok néhány év alatt talpra álltak, a helyükbe érkező új telepések közül sokan elkótyavetyélték az ölükbe hullott értékeket.

Mindezt Meskó Gyula, a Tamási Áron iskola igazgatóhelyettese azzal egészítette ki, hogy a Budakesziről kitelepítettek közössége civilszervezetet alapított Neckarsulmban. Nekik köszönhető, hogy a két település huszonöt évvel ezelőtt testvérvárosi kapcsolatot hozott létre egymás között.

Szívszorító fotók a Tamási Áron iskola kiállításának anyagából

M.